

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

4	5	4	6	0
---	---	---	---	---

Exam. Code :

1	1	2	5
---	---	---	---

M.Ed. (Gen) 3rd Semester

(2125)

MEASUREMENT, ASSESSMENT AND EVALUATION-III

Paper-III : C14-MEV-III (In all Mediums)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 70

Note :— Attempt **ONE** question each from Units I, II, III, IV.
Unit-V is compulsory. All questions carry equal marks.

UNIT-I

1. Define evaluation. Discuss the different types of evaluation with relevant examples. 14
2. What do you mean by psychological scales of measurement? Discuss the four scales of measurement used in educational research. 14

UNIT-II

3. Explain the meaning of validity of a test. How is it determined? How is validity related to reliability? 14
4. Discuss steps in construction and standardization of achievement test. Point out the likely difficulties at every step and precautions to be taken in the procedure. 14

UNIT-III

5. What do you mean by the term Analysis of Variance? Explain its assumptions and need for the technique of analysis. 4,6,4
6. Forty-two salesmen have been classified into 3 groups - Very Good, Satisfactory, and Poor - by a consensus of sales managers. Does this distribution of ratings differ significantly from that to be expected if selling ability is normally distributed in our population of salesmen?

	Very Good	Satisfactory	Poor
Observed	16	20	6
Expected	6.7	28.6	6.7

14

UNIT-IV

7. (a) What is Phi coefficient?
- (b) Two items X and Y are part of a test of 100 items. Item X is passed by 100 and failed by 125 students in a group of 225, Item Y is passed by 135 and failed by 90 in the same sample. Find the correlation between X and Y. 4+10
8. What is Point Biserial Correlation? Give its characteristics, assumptions, and limitations in statistics. 2+4+4+4

UNIT-V

9. Write short notes on:

- (a) Measurement vs assessment vs evaluation
- (b) Merits and demerits of objective tests
- (c) Non-Parametric statistics
- (d) Multiple correlation

3.5×4=14

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- यूनिट I, II, III, IV प्रत्येक में से एक प्रश्न हल करें। यूनिट-V अनिवार्य है। सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

यूनिट-I

1. मूल्यांकन को परिभाषित कीजिए। प्रासंगिक उदाहरणों सहित मूल्यांकन के विभिन्न प्रकारों की चर्चा कीजिए। 14
2. मापन के मनोवैज्ञानिक पैमानों से आप क्या समझते हैं? शैक्षिक अनुसंधान में प्रयुक्त मापन के चार पैमानों की चर्चा कीजिए। 14

यूनिट-II

3. किसी परीक्षण की वैधता का अर्थ स्पष्ट कीजिए। इसका निर्धारण कैसे किया जाता है? वैधता विश्वसनीयता से कैसे संबंधित है? 14
4. उपलब्धि परीक्षण के निर्माण और मानकीकरण के चरणों की चर्चा कीजिए। प्रत्येक चरण में संभावित कठिनाइयों और प्रक्रिया में बरती जाने वाली सावधानियों को इंगित कीजिए। 14

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਆਪ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਇਸਦੀ ਮਾਨਿਆਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਆਵਸ਼ਯਕਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਜ਼ਿਏ।

4,6,4

6. ਵਿਕਰਯ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਸਹਮਤਿ ਤੋਂ ਬਯਾਲੀਸ ਸੇਲਸਮੈਨ ਕੋ ਤੀਨ ਸਮੂਹਾਂ — ਬਹੁਤ ਅਢਲਾ, ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਅਤੇ ਖਰਾਬ — ਮੈਂ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਯਾ ਹੈ। ਯਦਿ ਹਮਾਰੇ ਸੇਲਸਮੈਨ ਸਮੁਦਾਯ ਮੈਂ ਵਿਕਰਯ ਕਸ਼ਤਾ ਸਾਮਾਨ੍ਯ ਰੂਪ ਤੋਂ ਵੀਤਰਿਤ ਹੈ, ਤੋ ਕੀ ਰੇਟਿੰਗ ਕਾ ਯਹ ਵੀਤਰਨ ਅਪੇਕਸ਼ਿਤ ਵੀਤਰਨ ਤੋਂ ਸਹਤ੍ਵਪੂਰਨ ਰੂਪ ਤੋਂ ਮਿਨਨ ਹੈ?

	Very Good	Satisfactory	Poor
Observed	16	20	6
Expected	6.7	28.6	6.7

14

ਯੂਨਿਟ-IV

7. (a) ਫਾਇ ਗੁਣਾਂਕ ਕੀ ਹੈ?
- (b) ਦੋ ਆਇਟਮ X ਅਤੇ Y, 100 ਆਇਟਮਾਂ ਵਾਲੇ ਏਕ ਪਰੀਕਸ਼ਣ ਕਾ ਹਿਸਸਾ ਹੈ। 225 ਛਾਤ੍ਰਾਂ ਕੋ ਏਕ ਸਮੂਹ ਮੈਂ, ਆਇਟਮ X ਮੈਂ 100 ਛਾਤ੍ਰ ਉਤੀਰਨ ਹੁਏ ਅਤੇ 125 ਛਾਤ੍ਰ ਅਨੁਤੀਰਨ ਹੁਏ ਹੈ। ਉਸੀ ਨਮੂਨੇ ਮੈਂ, ਆਇਟਮ Y ਮੈਂ 135 ਛਾਤ੍ਰ ਉਤੀਰਨ ਹੁਏ ਅਤੇ 90 ਛਾਤ੍ਰ ਅਨੁਤੀਰਨ ਹੁਏ ਹੈ। X ਅਤੇ Y ਕੋ ਬੀਚ ਸਹਤ੍ਵਸੰਬੰਧ ਜ਼ਾਤ ਕੀਜ਼ਿਏ।
8. ਬਿੰਦੂ ਦ੍ਵਿਸ਼੍ਰੇਣੀ ਸਹਤ੍ਵਸੰਬੰਧ ਕੀ ਹੈ? ਸਾਂਖਿਯਕੀ ਮੈਂ ਇਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਮਾਨ੍ਯਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਬਤਾਇਏ।

2+4+4+4

ਯੂਨਿਟ-V

9. ਸੰਖਿਪਤ ਟਿਪਪਣੀਆਂ ਲਿਖੋ:
- (a) ਮਾਪਨ ਬਨਾਮ ਆਕਲਨ ਬਨਾਮ ਮੂਲ੍ਯਾਂਕਨ
- (b) ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪਰੀਕਸ਼ਣਾਂ ਕੋ ਗੁਣ ਅਤੇ ਦੋਸ਼
- (c) ਗੈਰ-ਪੈਰਾਮੀਟ੍ਰਿਕ ਸਾਂਖਿਯਕੀ
- (d) ਬਹੁ ਸਹਤ੍ਵਸੰਬੰਧ

3.5×4=14

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਯੂਨਿਟ I, II, III, IV ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਯੂਨਿਟ V ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅੰਕ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ-I

1. ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2. ਮਾਪ ਦੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪੈਰਾਮਿਟਰਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਵਿਦਿਅਕ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪਨ ਦੇ ਚਾਰ ਪੈਰਾਮਿਟਰਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

14

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਇੱਕ ਟੈਸਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਸਮਝਾਓ। ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? ਵੈਧਤਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ?
4. ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਟੈਸਟ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਮਾਨਕੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਹਰ ਕਦਮ 'ਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਓ।

14

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਲਈ ਇਸਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
4,6,4

6. ਵਿਕਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਬਤਾਲੀ ਸੇਲਜ਼ਮੈਨਾਂ ਨੂੰ 3 ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ- ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ, ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ, ਅਤੇ ਮਾੜਾ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਰੇਟਿੰਗਾਂ ਦੀ ਇਹ ਵੰਡ ਉਸ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਜੋ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਵਿਕਰੀ ਯੋਗਤਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੀ ਵਿਕਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ :

	Very Good	Satisfactory	Poor
Observed	16	20	6
Expected	6.7	28.6	6.7

14

ਯੂਨਿਟ-IV

7. (a) Phi ਗੁਣਾਂਕ ਕੀ ਹੈ ?
(b) ਦੋ ਆਈਟਮਾਂ X ਅਤੇ Y, 100 ਆਈਟਮਾਂ ਦੇ ਟੈਸਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। 225 ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਆਈਟਮ X ਨੂੰ 100 ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 125 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਫੇਲ੍ਹ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਨਮੂਨੇ ਵਿੱਚ ਆਈਟਮ Y ਨੂੰ 135 ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 90 ਨਾਲ ਫੇਲ੍ਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। X ਅਤੇ Y ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿ-ਸਬੰਧ ਲੱਭੋ।
4+10
8. ਬਿੰਦੂ ਬਾਈਸੀਰੀਅਲ ਸਹਿ-ਸਬੰਧ ਕੀ ਹੈ ? ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।
2+4+4+4

ਯੂਨਿਟ-V

9. ਦੋ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

- (a) ਮਾਪ ਬਨਾਮ ਆਕਲਨ ਬਨਾਮ ਮੁਲਾਂਕਣ
(b) ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਗੁਣ ਅਤੇ ਦੇਸ਼
(c) ਗੈਰ-ਪੈਰਾਮੀਟੈਰਿਕ ਅੰਕੜੇ
(d) ਬਹੁ-ਸਬੰਧ।

3.5×4=14